

PROVEDBENA ODLUKA KOMISIJE (EU) 2018/1136**od 10. kolovoza 2018.****o mjerama za smanjenje rizika i pojačanim biosigurnosnim mjerama te sustavima ranog otkrivanja u pogledu rizika koje predstavljaju divlje ptice za prijenos virusâ visokopatogene influence ptica na perad***(priopćeno pod brojem dokumenta C(2018) 5243)***(Tekst značajan za EGP)**

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Direktivu Vijeća 2005/94/EZ od 20. prosinca 2005. o mjerama Zajednice u vezi s kontrolom influence ptica i o stavljanju izvan snage Direktive 92/40/EEZ ⁽¹⁾, a posebno njezin članak 3. i članak 63. stavak 3.,

budući da:

- (1) Influenca ptica zarazna je virusna bolest ptica, uključujući perad. Zaraza domaće peradi virusima influence ptica uzrokuje dva glavna oblika te bolesti koji se razlikuju po virulenciji virusa. Niskopatogeni oblik načelno izaziva samo blage simptome, dok visokopatogeni oblik uzrokuje visoke stope uginuća kod većine vrsta peradi. Ta bolest može imati ozbiljne posljedice za zdravlje domaćih i divljih ptica i profitabilnost uzgoja peradi.
- (2) Direktivom 2005/94/EZ utvrđene su minimalne mjere kontrole koje se primjenjuju u slučaju izbijanja influence ptica u peradi ili ostalih ptica koje se drže u zatočeništvu, kao i određene preventivne mjere u vezi s nadziranjem i ranim otkrivanjem influence ptica.
- (3) Poznato je da su divlje ptice, osobito divlje vodene ptice selice, prirodni domaćin za niskopatogene viruse influence ptica, koje prenose tijekom svojih sezonskih migracijskih kretanja obično pritom ne pokazujući simptome te bolesti. Međutim od 2005. pokazalo se da virusi visokopatogene influence ptica (VPIP) podtipa H5 mogu zaraziti ptice selice koje te viruse potom mogu proširiti na velike udaljenosti među kontinentima.
- (4) Zbog prisutnosti virusâ influence ptica, a posebno virusâ VPIP-a, u divljih ptica postoji stalna opasnost od izravnog i neizravnog unošenja tih virusa na gospodarstva na kojima se drži perad ili druge ptice koje se drže u zatočeništvu, posebno tijekom sezonskih migracija ptica selica, uz rizik od širenja virusa sa zaraženoga gospodarstva na druga gospodarstva što može uzrokovati znatne ekonomske gubitke.
- (5) Europska agencija za sigurnost hrane (EFSA) donijela je 14. rujna 2017. sveobuhvatno znanstveno mišljenje o influenci ptica ⁽²⁾ u kojem je potvrdila da stroga provedba biosigurnosnih mjera ima ključnu ulogu u sprečavanju širenja virusâ VPIP-a s divljih ptica na perad i druge ptice koje se drže u zatočeništvu (mišljenje EFSA-e iz 2017.).
- (6) U mišljenju EFSA-e iz 2017. navedene su najrelevantnije biosigurnosne mjere koje se moraju kontinuirano primjenjivati u različitim sustavima uzgoja peradi, uključujući na malim gospodarstvima. Navedeno je i da su određena općenita biosigurnosna načela univerzalno primjenjiva na gospodarstva za uzgoj peradi, dok jedinstvena obilježja svakog pojedinog gospodarstva treba uzeti u obzir radi optimalne zaštite, na temelju savjeta stručnjaka.
- (7) U mišljenju EFSA-e iz 2017. procijenjeni su i utvrđeni rizici za unos virusa VPIP-a na gospodarstva za uzgoj peradi, kao što je držanje domaćih pataka i gusaka zajedno s drugim vrstama peradi, i rizici povezani s određenim aktivnostima, kao što je ispuštanje peradi za nadopunjavanje populacije pernatih divljači, i predložene su mjere za ublažavanje tih rizika.

⁽¹⁾ SL L 10, 14.1.2006., str. 16.⁽²⁾ EFSA Journal 2017.; 15(10):4991.

- (8) U mišljenju EFSA-e iz 2017. zaključeno je da je pasivno nadziranje divljih ptica najučinkovitije sredstvo za rano otkrivanje prisutnosti virusâ VPIP-a u divljih ptica, kod kojih su zaraze virusom VPIP-a povezane s uginućima, te se preporučuje uzorkovanje i laboratorijsko testiranje ciljnih vrsta divljih ptica. Nakon toga EFSA je u svojem znanstvenom mišljenju o influenci ptica odobrenom 18. prosinca 2017. ⁽¹⁾ objavila popis ciljnih vrsta divljih ptica.
- (9) U znanstvenom mišljenju o influenci ptica odobrenom 22. ožujka 2018. ⁽²⁾ EFSA navodi da nije bilo prijavljenih slučajeva zaraze ljudi virusom podtipa A(H5N8) ili virusom novih podtipova A(H5N5) i A(H5N6), koji su rezultat genomske preraspodjele virusâ podtipa A(H5) klada 2.3.4.4 s lokalnim europskim virusima koji su mu dali gen N5 ili gen N6. Smatra se da su virusi podtipova A(H5N8), A(H5N5) i A(H5N6) pretežno prilagođeni ptičjim vrstama.
- (10) U mišljenju EFSA-e iz 2017. zaključeno je i da u određenim epidemiološkim stanjima može biti primjereno da države članice privremeno intenziviraju određene preventivne mjere oko mjesta na kojem je potvrđen slučaj zaraze virusom VPIP-a kod divlje ptice ili u njezinu izmetu, osobito kako bi se procijenilo je li došlo do prenošenja virusa na gospodarstva za uzgoj perad i jesu li biosigurnosne mjere učinkovito provedene kako bi se spriječio unos virusa.
- (11) Radi usmjeravanja na ptičje populacije koje su izložene najvećem riziku od zaraze influencom ptica i osiguravanja učinkovitosti mjera utvrđenih ovom Odlukom, određene preventivne mjere trebalo bi usmjeriti na gospodarstva koja drže perad.
- (12) Provedbenom odlukom Komisije (EU) 2017/263 ⁽³⁾ utvrđene su mjere za smanjenje rizika i pojačane biosigurnosne mjere u cilju smanjenja rizika od prijenosa virusâ VPIP-a s divljih ptica na perad sprečavanjem izravnih i neizravnih kontakata među tim populacijama i zahtijeva se da države članice utvrde dijelove svojih državnih područja koji su izloženi osobito velikom riziku od unosa virusâ VPIP-a na gospodarstva na kojima se drži perad i druge ptice koje se drže u zatočeništvu („visokorizična područja”), uzimajući u obzir, među ostalim, epidemiološko stanje i specifične čimbenike rizika. Ta se provedbena odluka primjenjivala do 30. lipnja 2018.
- (13) Mjere utvrđene Provedbenom odlukom (EU) 2017/263 trebalo bi stoga preispitati uzimajući u obzir trenutačno epidemiološko stanje u peradi, drugih ptica koje se drže u zatočeništvu i divljih ptica u Uniji i u trećim zemljama relevantnima za procjenu rizika, mišljenje EFSA-e iz 2017. i kasnija znanstvena izvješća o influenci ptica te iskustva država članica stečena tijekom provedbe mjera utvrđenih tom provedbenom odlukom.
- (14) U skladu s tim, s obzirom na trajnu opasnost od prijenosa virusa posredstvom zaraženih divljih ptica i rizik od izbijanja bolesti na gospodarstvima na kojima se drži perad ili druge ptice koje se drže u zatočeništvu, a uzimajući u obzir rezultate preispitivanja Provedbene odluke (EU) 2017/263, ovom Odlukom trebalo bi utvrditi ažurirane mjere.
- (15) Iskustva stečena tijekom primjene mjera utvrđenih Provedbenom odlukom (EU) 2017/263 pokazuju da su određena odstupanja od mjera za smanjenje rizika i pojačanih biosigurnosnih mjera neophodna kako bi pojedinačne države članice mogle prilagoditi te mjere epidemiološkom stanju koje se mijenja.
- (16) Mjere predviđene ovom Odlukom u skladu su s mišljenjem Stalnog odbora za bilje, životinje, hranu i hranu za životinje,

DONIJELA JE OVU ODLUKU:

Članak 1.

Predmet i područje primjene

Ovom Odlukom utvrđuju se mjere za smanjenje rizika, određene pojačane biosigurnosne mjere i sustavi ranog otkrivanja u pogledu rizika koje predstavljaju divlje ptice za unos virusâ visokopatogene influence ptica (VPIP) na gospodarstva, kao i mjere u svrhu podizanja razine svijesti među vlasnicima i drugim osobama uključenima u sektor peradarstva o tim rizicima i o neophodnosti provedbe ili pojačavanja biosigurnosnih mjera na njihovim gospodarstvima.

⁽¹⁾ EFSA Journal 2017.; 15(12):5141.

⁽²⁾ EFSA Journal 2018.; 16(3):5240.

⁽³⁾ Provedbena odluka Komisije (EU) 2017/263 od 14. veljače 2017. o mjerama za smanjenje rizika i pojačanim biosigurnosnim mjerama te sustavima ranog otkrivanja u pogledu rizika koje predstavljaju divlje ptice za prijenos virusâ visokopatogene influence ptica na perad (SL L 39, 16.2.2017., str. 6.).

Članak 2.

Definicije

Za potrebe ove Odluke primjenjuju se definicije utvrđene u članku 2. Direktive 2005/94/EZ.

Članak 3.

Utvrđivanje visokorizičnih područja u pogledu unosa i širenja virusâ VPIP-a

1. Države članice dužne su utvrditi dijelove svojih državnih područja koji su izloženi osobito velikom riziku od unosa virusâ VPIP-a na gospodarstva („visokorizična područja”), uzimajući u obzir:

- (a) čimbenike rizika za unos virusâ VPIP-a na gospodarstva, osobito u pogledu:
 - i. njihove lokacije na područjima u državama članicama kroz koje putuju ptice selice ili na kojima se te ptice odmaraju tijekom svojih migracijskih kretanja nakon što su ušle u Uniju posebno sjevernoistočnom i istočnom migracijskom rutom;
 - ii. njihove blizine vlažnim područjima, ribnjacima, močvarama, jezerima, rijekama ili moru, gdje se ptice selice mogu okupljati ili imati mjesto usputnog zaustavljanja, osobito one iz reda *Anseriformes* i *Charadriiformes*;
 - iii. lokacije gospodarstava na područjima s velikom gustoćom ptica selica, osobito vodenih ptica;
 - iv. peradi koju se drži na otvorenom, gdje se kontakti između divljih ptica i peradi ne mogu spriječiti ili u dovoljnoj mjeri kontrolirati;
 - v. aktualnih i prošlih slučajeva otkrivanja virusâ VPIP-a u peradi, drugih ptica koje se drže u zatočeništvu i divljih ptica;
 - (b) čimbenike rizika za širenje virusâ VPIP-a unutar gospodarstava i među gospodarstvima, osobito u sljedećim slučajevima:
 - i. lokacija gospodarstva u područjima s visokom gustoćom gospodarstava, osobito onih koja drže patke, guske ili bilo koju perad koja ima pristup površinama na otvorenom;
 - ii. intenzitet kretanja vozila koja prevoze perad i osobâ unutar gospodarstava i izvan njih te drugi učestali izravni i neizravni kontakti među gospodarstvima;
 - (c) procjene rizika i znanstveni savjeti povezani s relevantnošću širenja virusâ VPIP-a posredstvom divljih ptica koje su proveli Europska agencija za sigurnost hrane (EFSA) te nacionalna i međunarodna tijela za procjenu rizika;
 - (d) rezultati programâ nadziranja provedenih u skladu s člankom 4. Direktive 2005/94/EZ.
2. Države članice osiguravaju da su dionici aktivni u sektoru peradarstva, uključujući mala gospodarstva, na najpri- mjeraniji način informirani o granicama visokorizičnih područja utvrđenih u skladu sa stavkom 1.
3. Države članice stalno preispituju situaciju u pogledu granica visokorizičnih područja.

Članak 4.

Mjere za smanjenje rizika i pojačane biosigurnosne mjere

1. Države članice kontinuirano prate specifično epidemiološko stanje na svojem državnom području, uzimajući u obzir i prijetnju koju predstavlja otkrivanje virusa VPIP-a u peradi, drugih ptica koje se drže u zatočeništvu i divljih ptica u drugim državama članicama i trećim zemljama u njihovoj blizini, te procjene rizika iz članka 3. stavka 1. točke (c).
2. Države članice dužne su na visokorizičnim područjima poduzeti odgovarajuće i praktične mjere za smanjenje rizika od prijenosa virusâ VPIP-a s divljih ptica na perad.
3. Mjere za smanjenje rizika i pojačane biosigurnosne mjere usmjerene su na sprečavanje izravnih i neizravnih kontakata između divljih ptica, a posebno divljih vodenih ptica selica, i peradi, a posebno pataka i gusaka.

4. Ovisno o procjeni epidemiološkog stanja iz stavka 1. države članice dužne su na visokorizičnim područjima zabraniti sljedeće aktivnosti:

- (a) držanje pataka i gusaka zajedno s drugim vrstama peradi, osim ako
 - i. se rizik od unošenja virusa smatra neznatnim zbog karakteristika gospodarstva i primijenjenih mjera za smanjenje rizika koje nadležno tijelo smatra dovoljnim; ili
 - ii. se druge vrste peradi, osim pataka i gusaka, koriste kao sentinel ptice u skladu s uputama nadležnog tijela;
- (b) držanje peradi na otvorenom, osim ako:
 - i. perad je mrežama, krovovima, horizontalnim tkaninama ili drugim prikladnim sredstvima zaštićena od kontakata s divljim pticama; ili
 - ii. perad se hrani i poji u zatvorenim prostorima ili ispod nadstrešnice koja u dovoljnoj mjeri otežava pristup divljih ptica i time sprečava kontakte divljih ptica s hranom i vodom koje su namijenjene peradi;
- (c) upotrebu spremnika vode na otvorenom za perad; osim ako je to potrebno u svrhu dobrobiti životinja za neke vrste peradi i dovoljno su zaštićeni od divljih ptica;
- (d) opskrbu peradi vodom iz površinskih spremnika vode do kojih pristup imaju i divlje ptice; osim ako se ta voda podvrgava tretmanu kojim se osigurava inaktivacija virusa influence ptica;
- (e) okupljanje peradi i drugih ptica koje se drže u zatočeništvu na tržnicama, priredbama, izložbama i kulturnim događanjima; osim ako su organizacija i upravljanje tim događanjima takvi da je rizik od širenja virusa posredstvom potencijalno zaraženih ptica na druge ptice sveden na minimum;
- (f) upotrebu ptica iz reda *Anseriformes* i *Charadriiformes* kao mamaca; osim ako se upotrebljavaju u okviru programa nadziranja influence ptica koji se provodi u skladu s člankom 4. Direktive 2005/94/EZ, istraživačkih projekata, ornitoloških studija ili drugih aktivnosti koje je odobrilo nadležno tijelo;
- (g) ispuštanje peradi za obnovu populacije pernate divljači; osim ako su to odobrila nadležna tijela uz uvjet da:
 - i. su te aktivnosti odvojene od drugih gospodarstava; i
 - ii. je perad za obnovu populacije virološki ispitana na influencu ptica u skladu s poglavljem IV. točkom 4.(a) Dijagnostičkog priručnika za influencu ptica utvrđenog u Prilogu Odluci Komisije 2006/437/EZ ⁽¹⁾, s negativnim rezultatima, na uzorcima uzetim iz svake proizvodne jedinice unutar 48 sati prije njihova ispuštanja.

5. Države članice mogu, na temelju redovitog preispitivanja mjera u skladu s člankom 5., proširiti ili ograničiti područje primjene i razdoblje primjene mjera za smanjenje rizika i pojačanih biosigurnosnih mjera iz stavka 4.

6. Države članice dužne su poticati sektor peradarstva na pružanje potpore za aktivnosti izobrazbe o mjerama za smanjenje rizika i pojačanim biosigurnosnim mjerama za vlasnike peradi, na izradu biosigurnosnih planova za konkretna pojedinačna gospodarstva i na praćenje primjene biosigurnosnih mjera.

Članak 5.

Održavanje i preispitivanje mjera za smanjenje rizika i pojačanih biosigurnosnih mjera primijenjenih u visokorizičnim područjima

1. Države članice dužne su zadržati mjere primijenjene u visokorizičnim područjima u skladu s člankom 4. stavkom 4. tijekom razdoblja u kojemu na njihovu državnom području postoji povećani rizik od unosa i širenja virusa VPIP-a.

2. Države članice dužne su redovito preispitivati mjere koje su poduzele u skladu s člankom 4. stavkom 4. kako bi ih prilagodile prevladavajućem epidemiološkom stanju, posebno u pogledu rizika koji predstavljaju divlje ptice.

⁽¹⁾ Odluka Komisije 2006/437/EZ od 4. kolovoza 2006. o odobravanju Dijagnostičkog priručnika za influencu ptica u skladu s Direktivom Vijeća 2005/94/EZ (SL L 237, 31.8.2006., str. 1.).

3. Države članice preispitivanje iz stavka 2. provode na temelju procjene sljedećih čimbenika:
 - (a) razvoj stanja u pogledu bolesti u divljih ptica, epidemiološka krivulja, konkretno broj novih slučajeva zaraze po jedinici vremena, izrada karata s pozitivnim i negativnim nalazima i dinamika zaraze;
 - (b) prisutnost vrsta ptica selica i sedentarnih divljih ptica, osobito onih koje su utvrđene kao ciljane vrste za potrebe praćenja influence ptica;
 - (c) izbijanje VPIP-a u peradi i drugih ptica koje se drže u zatočeništvu, posebno kao posljedica primarnog unosa virusa s divljih ptica;
 - (d) otkrivanje virusa VPIP-a u peradi, drugih ptica koje se drže u zatočeništvu i divljih ptica kontinuiranim nadzorom;
 - (e) podtip ili podtipovi virusa VPIP-a, evolucija virusa i potencijalna relevantnost za ljudsko zdravlje;
 - (f) epidemiološko stanje u pogledu VPIP-a u divljih ptica, peradi i drugih ptica koje se drže u zatočeništvu na državnom području obližnjih država članica i trećih zemalja i procjene rizika koje su proveli EFSA i nacionalna i međunarodna tijela za procjenu rizika;
 - (g) razina provedbe i učinkovitost mjera utvrđenih ovom Odlukom.

Članak 6.

Podizanje razine svijesti

Države članice dužne su osigurati uspostavu potrebnih mjera za podizanje razine svijesti o rizicima od unosa virusa VPIP-a na gospodarstva među dionicima aktivnima u sektoru peradarstva, uključujući mala gospodarstva, i pružiti im najprikladnije informacije o mjerama za smanjenje rizika i pojačanim biosigurnosnim mjerama u skladu s člankom 4., posebno mjerama koje se provode na visokorizičnim područjima, sredstvima koja su najpogodnija za skretanje njihove pozornosti na takve informacije.

Države članice dužne su isto tako podizati razinu svijesti skupina uključenih u aktivnosti povezane s divljim životinjama uključujući ornitologe, promatrače ptica i lovce.

Članak 7.

Sustavi ranog otkrivanja bolesti u jatima peradi

1. Države članice dužne su uvesti ili pojačati postojeće sustave ranog otkrivanja kako bi vlasnici brzo prijavljivali nadležnim tijelima bilo kakav znak prisutnosti virusa VPIP-a u jatima peradi na gospodarstvima koja se nalaze na visokorizičnim područjima.
2. U sustavima iz stavka 1. relevantnim parametrima koji pokazuju vjerojatnu prisutnost bolesti smatrat će se barem sljedeće: znatno smanjenje unosa hrane i vode te smanjenje proizvodnje jaja, utvrđena stopa uginuća životinja i svaki klinički znak ili postmortalna lezija koja upućuje na prisutnost virusa VPIP-a, uzimajući u obzir varijacije tih parametara kod različitih vrsta peradi i različitih vrsta proizvodnje.

Članak 8.

Pojačano nadziranje divljih ptica

1. Države članice dužne su osigurati provođenje pojačanog nadziranja populacija divljih ptica i daljnje praćenje radi otkrivanja uginulih ili bolesnih ptica u skladu sa smjernicama, donesenima u skladu s člankom 4. stavkom 2. Direktive 2005/94/EZ, o provedbi programâ nadziranja influence ptica kod divljih ptica utvrđenih u Prilogu II. Odluci Komisije 2010/367/EU ⁽¹⁾.
2. Države članice mogu odlučiti provesti ciljano uzorkovanje i laboratorijsko testiranje divljih ptica u životinjskih vrsta i na zemljopisnim područjima koji prethodno nisu bili pogođeni VPIP-om.

⁽¹⁾ Odluka Komisije 2010/367/EU od 25. lipnja 2010. o provedbi programa nadziranja influence ptica kod peradi i divljih ptica (SL L 166, 1.7.2010., str. 22.).

Članak 9.**Dodatne privremene mjere u slučaju potvrđenih slučajeva VPIP-a u divljih ptica**

1. Ako je prisutnost virusa VPIP-a u uzorcima uzetima iz jedne divlje ptice ili više njih ili iz njihova izmeta potvrđena te ako je utvrđen povećani rizik od unosa virusa na gospodarstva ili mogući rizik za javno zdravlje, države članice dužne su poduzeti dodatne privremene mjere u blizini toga nalaza, što uključuje sljedeće:

- (a) primjenu mjera za smanjenje rizika i pojačanih biosigurnosnih mjera u skladu s člankom 4.;
- (b) pojačano nadziranje divljih ptica u skladu s člankom 8.;
- (c) ako je potrebno, epidemiološka ispitivanja i posjete gospodarstvima uključujući, ako je primjereno, uzorkovanje i ispitivanje na VPIP;
- (d) uvođenje i pojačanje sustavâ ranog otkrivanja u skladu s člankom 7.

2. Države članice mogu ograničiti primjenu nekih od mjera iz stavka 1. ako nadležno tijelo smatra da je rizik od unosa virusa VPIP-a zanemariv za određene dijelove njihova državnog područja ili određene tipove gospodarstava.

Članak 10.**Usklađenost i obveze izvješćivanja**

1. Države članice dužne su osigurati praćenje provedbe mjera utvrđenih u ovoj Odluci od strane vlasnikâ i sektora peradarstva.
2. Države članice dužne su izvješćivati Komisiju i ostale države članice u okviru Stalnog odbora za bilje, životinje, hranu i hranu za životinje o mjerama koje poduzimaju u cilju usklađivanja s ovom Odlukom.

Članak 11.**Adresati**

Ova je Odluka upućena državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 10. kolovoza 2018.

Za Komisiju
Vytenis ANDRIUKAITIS
Član Komisije